

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ВИРОБНИЦТВО ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

(Представлено к.е.н, доц. Золотницькою Ю.В.)

Стаття розкриває основні особливості витрат виробництва як об'єкта управління та аспекти формування обліково-аналітичної інформації в умовах діючого нормативно-правового забезпечення. Проаналізовано модель управління витратами зерновиробництва на сільськогосподарському підприємстві.

Ключові слова: облік витрат, управління витратами, інформаційне забезпечення, обліково-аналітичне забезпечення

Постановка проблеми. Виробництво продукції зернових культур в останні роки є одним з найбільш прибуткових напрямків діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств, фінансові результати від реалізації продукції зернових культур заслуговують на пріоритетну увагу. В зв'язку із цим, питання обліку в галузі рослинництва є надзвичайно актуальним, оскільки лише облік є єдиним джерелом інформації, необхідної для управління та контролю за економічною доцільністю виробництва продукції рослинництва. Тому важливе значення має раціонально організований облік виробництва продукції зернових культур, правильне та оптимальне документування здійснених операцій на даному етапі виробництва, яке повинен забезпечити систематичний контроль за виконанням плану виробництва і економним витрачанням засобів; виявлення фактичної собівартості всіх видів отриманої продукції і виконаних робіт по статтям витрат.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питанням конкурентоспроможності підприємств всіх галузей економіки, зокрема аграрного сектора, присвячено праці вітчизняних науковців – В. Андрійчука, О. Березіна, Т. Дудара, Л. Мельника, П. Саблука, В. Ситника та ін. Проте, враховуючи нестабільність вітчизняної системи господарювання, проблема підвищення ефективності обліково-аналітичного забезпечення управління витратами в сільськогосподарських підприємствах з урахуванням рівня конкурентоспроможності виробленої рослинницької продукції потребує подальших досліджень як в науковому, так і практичному аспекті.

Метою статті є окреслити вагомість та основні джерела формування обліково-аналітичної інформації для управління витратами на виробництво зернових культур.

Виклад основного матеріалу. Згідно з П(С) БО №16 «Витрати» витратами визнаються:

- витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань.
- витратами звітного періоду визначаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу

підприємства, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

- витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визначенням доходу, для отримання якого вони здійсненні

Модель управління витратами зерновиробництва в сільськогосподарському підприємстві може мати такий вигляд (рис. 1).

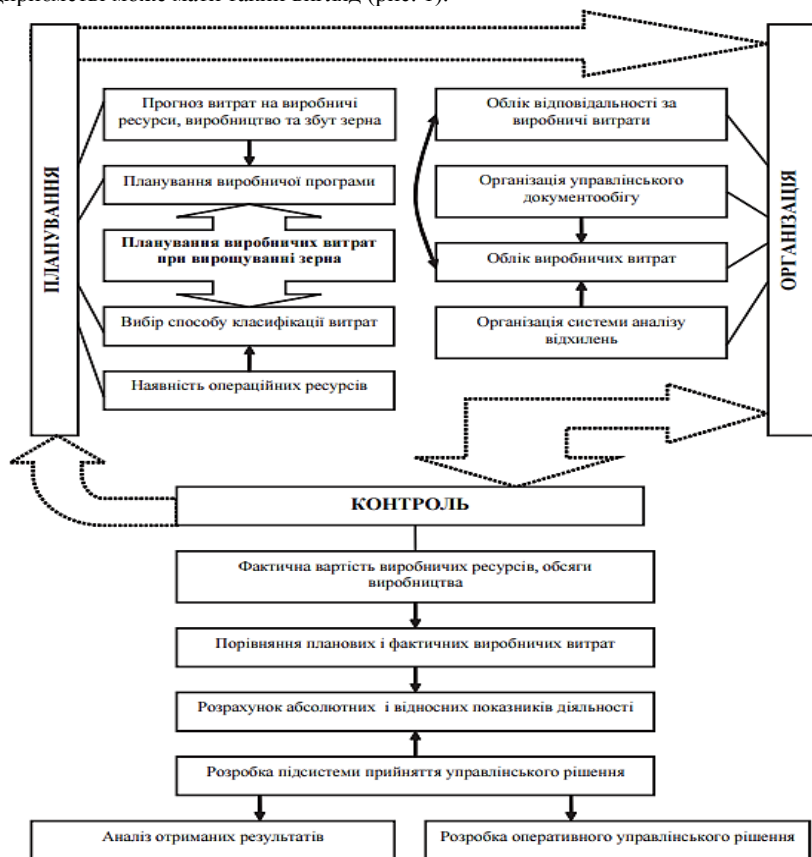

Рис. 1. Модель управління витратами зерновиробництва на сільськогосподарському підприємстві

Джерело: [1, с. 24]

Для виявлення впливу розмірів витрат на конкурентоспроможність зернової продукції Єрмаковим О. Ю. запропоновано наступну послідовність (алгоритм) розрахунків [1, с. 26]:

1) розрахунок коефіцієнтів парної кореляції між сукупністю параметрів функціонування сільгоспідприємств і рівнем витрат в залежності від порівнюваного параметра;

2) визначення рівня рентабельності виробництва окремих видів зернової продукції (зернова продукція в цілому, пшениця, жито, просо, ячмінь) при різних співвідношеннях витрат і виходу продукції з урахуванням впливу ціни реалізації і товарності продукції;

3) характеристика допустимих економічних параметрів конкурентоспроможності зернової продукції, виходячи з показників витрат на виробництво одиниці продукції та урожайності продукції;

4) розрахунок виробничих функцій для визначення кількісних співвідношень між рівнем рентабельності та собівартістю зернопродукції за видами продукції;

5) визначення параметрів вартості витрат по певних видах зернопродукції залежно від запланованого рівня рентабельності та за різних умов функціонування процесу виробництва, що склалися у конкретному підприємстві.

Серед основних особливостей виробничих витрат як об'єкта управління виділяють такі [1, с. 24]:

1) динамізм витрат – змінюються норми витрат, ціни на сировину, паливно-мастильні матеріали, тарифи та ін.;

2) різноманіття витрат, що з'ясовується при їх класифікації;

3) труднощі у вимірюванні, обліку і оцінці – відсутність абсолютно точних методів;

4) складність і суперечність впливу витрат на економічний результат, зокрема поточних і довгострокових витрат.

Система оцінки та інформаційного забезпечення ефективного управління витратами повинна містити об'єднання окремих частин, які обов'язково володіють хоча б однією властивістю, що забезпечує досягнення мети системи загалом [2, с. 117]. Значну частину економічної інформації, що отримують через систему обліку, яка традиційно вважається однією з функцій управління.

Функції управління взаємодіють і частково переходять одна в одну. Так, організація полягає у формуванні та визначенні основних завдань, принципів та методів управління витратами. Планування забезпечує розрахунок оптимальних розмірів витрат для досягнення поставлених цілей. Виявлення витрат та визначення їх розміру здійснюється у процесі обліку. Контрольна функція полягає у перевірці правильності проведених розрахунків і виявленні відхилень фактичних обсягів витрат від норм, планів, кошторисів. Для встановлення причин відхилень проводять факторний аналіз, що дає змогу визначити, через які чинники виникли відхилення, визначити ступінь цих чинників на результативні показники. Функція регулювання здійснює пошук альтернативних шляхів зниження витрат для отримання оптимального результату [2, с. 118].

Таким чином, облік і планування витрат повинні забезпечувати оперативну інформацію для здійснення функцій контролю та аналізу.

У свою чергу, інформація, отримана в результаті проведеного аналізу, є складовою частиною інформаційної системи управління витратами та може бути використана не тільки для оперативного й тактичного, а також для стратегічного планування.

Висновки. Необхідною передумовою ефективності управління витратами на підприємстві є інтеграція всіх його функцій, які здійснюються різними службами

підприємства. Лише координуючи їх роботу, бухгалтерська служба здатна забезпечити необхідною інформацією систему управління.

Очевидно, що така інформаційна система не може створюватися тільки в межах бухгалтерського обліку. Це викликано насамперед тим, що облік фіксує господарські факти. І наскільки детальною ця інформація не була б, такий підхід не дає змоги передбачити неефективне використання ресурсів і запобігти йому.

Регулювання таких економічних показників, як валова продукція, рентабельність виробництва та реалізації, собівартість продукції, закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію та обсяг виробленої продукції, дозволяє врахувати і збалансувати інколи протилежні інтереси багатьох учасників агропродовольчого ринків: товаровиробників, продавців, трейдерів, експортерів, державних організацій і кінцевих споживачів продукції сільського господарства.

Використання різних комбінацій ціни реалізації, товарності продукції, урожайності зерна дозволяє більш повно і точно розрахувати необхідні граничні витрати для заданого рівня рентабельності зернової продукції сільськогосподарських виробників, що дозволить забезпечити її конкурентоспроможність

Список використаної літератури

1. Єрмаков О. Ю. Управління витратами та обґрунтування раціональних вартісних параметрів конкурентоспроможності в зерновому виробництві / О.Ю. Єрмаков, С.В. Лапка //Економіка АПК, № 24, грудень 2010 р. – С. 23-27
2. Линник О.І. Особливості інформаційного забезпечення системи управління витратами підприємства./ О.І. Линник, О.В. Кадук.// Вісник НТУ «ХПІ». 2013. № 66 (1039). – С. 116-121
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318

References:

1. Ermakov, A. Y. Managing costs and substantiation of rational parameters of cost competitiveness in grain production / A. Ermakov, S. V. Paw //Ekonomika APK, no. 24, December 2010 – p. 23-27
2. Linnik E. I. the peculiarities of information support of cost management system of an enterprise./ .And. Linnik, A. V. Kaduk.// Bulletin of NTU "KHPI". 2013. № 66 (1039). – S. 116-121
3. Regulation (standard) accounting 16 "Expenses", approved by the Ministry of Finance of Ukraine from 31.12.1999, №318

СТРУК Лілія Ігорівна - магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік та аудит».

Наукові інтереси: обліково-аналітичні аспекти стратегічного управління витратами на виробництво зернових культур